

מדינת ישראל
משרד החקלאות ופיתוח הכפר
אגף בכיר לדיג וחקלאות מים

14.6.2020

תיקון הודעה מיום 15.3.2020 בדבר איסור דיג בים התיכון בתקופת הרבייה 2020

תקופת הרבייה

בתוקף סמכותי לפי סעיף 8א(ד) לתקנות הדיג, 1937, תקופת הרבייה בים התיכון תחול מיום 19 באפריל 2020 (כ"ה ניסן תש"ף) עד ליום 17 ביוני 2020 (כ"ה סיון תש"ף) (כולל). לאור האמור ולפי תקנה 8א(א) לתקנות, לא ידוג אדם דגים בים התיכון בתקופת הרבייה. זאת למעט דיג במכמורת ודיג בחכה מהחוף, בהתאם לתקנה 8א(א).

נימוקים להחלטה על שינוי משך תקופת הרבייה לשנת 2020

מבוא – הסבר עקרוני להחלטה על השבתת הדיג בעונת האביב

עונת הרבייה בים התיכון מוגדרת ברב המדינות בין החודשים אפריל לאוגוסט. ככל שמתקרבים לאזור מזרח הים התיכון (הלבנט), בו טמפ' המים חמה יותר, נקבעו במהלך השנים הגבלות דיג במרבית המדינות בין החודשים מרץ ליולי. גם בישראל, לאחר שנערכה בחינה מקיפה ודיונים מקדימים לתיקון תקנות הדיג בשנת 2016, אופיינה התקופה המרכזית, שבה מתרבים באזורנו מיני דגים בעלי חשיבות לשמירה על יציבות המערכת האקולוגית הימית, בין החודשים מרץ ליולי. על כן הוגדרה בתקנות הדיג, 1937 התקופה שבתוכה יש להודיע על עונת הרבייה הספציפית לאותה שנה. מתוך הבנה וניתוח של המידע המדעי שהצטבר במהלך העשורים האחרונים, והתייחסות מיוחדת לתופעת ההגירה של מינים שמקורם בים סוף ובאוקיינוס ההודי (הגירה לספסית דרך תעלת סואץ) ולצורך בצמצום התבססותם, וזאת על ידי הגנה מוגברת על המינים המקומיים בתקופת הרבייה שלהם, עולה צורך ליצירת הזדמנות מיטיבה לשמירה על המינים המקומיים ושגשוגם באזורנו.

אחת הדרכים המקובלות בעולם לשמירה על מינים מקומיים, ובעיקר כשמדובר בדגי ים שאסטרטגיית הרבייה שלהם היא באמצעות הטלה המונית (מיליוני ביצים לנקבה אחת בחלק מהמינים), היא ע"י הגבלת הדיג של מינים חשובים בתקופה שבה הדגים מתרבים, ואז גם הופכים לפגיעים יותר, בשל תנועתיות מוגבלת והתקבצות של מאות דגים לאתרים ספציפיים. הייחוד במקרה של ישראל (וגם של מדינות הלבנט האחרות), היא שבאזור שלנו יש ריבוי מינים, שתקופת הרבייה שלהם מתפרסת לאורך חודשי שנה רבים. עם זאת, מניתוח מעמיק של מרבית המינים החשובים להגנה באזורנו (כ-70% מהמינים המסחריים, שאלו המינים אשר לגביהם נדרשת ההגנה נוכח מאמץ הדיג) עולה תמונה ברורה, על פיה עונת הרבייה המרכזית והראויה במיוחד לשימור היא לרוב בין החודשים אפריל ליולי.

ראוי לציין בהקשר זה, כי מתוך הבנה שאנו חשופים למציאות של התחממות מי הים באזורנו במהלך שלושת העשורים האחרונים, נקבע בתקנות הדיג טווח של עונת הרבייה כך שיש כולל גם את חודש מרץ, וזאת מתוך הבנה שיש מינים שכבר כיום מקדימים את מועד הרבייה וכדי לאפשר גמישות בעתיד למקרה שניזכר כי יש עדיפות להשבתת הדיג כבר בחודש מרץ (יש בכך גם יתרון מסוים כחלק מהאפשרות לסייע למינים המקומיים בתחרות מול מינים פולשים שמתרבים בחודשי הקיץ החמים).

מדינת ישראל

משרד החקלאות ופיתוח הכפר

אגף בכיר לדיג וחקלאות מים

קביעת עונות הרבייה בשנים מאז אישור התקנות

התיקון לתקנות הדיג נכנס לתוקפו בסוף 2016, ומשך ההודעה והפרסום בדבר השבתת הדיג בעונת הרבייה נעשתה מכוח התקנות לראשונה באביב 2017. בשנת 2017 נקבע אישור דיג כולל על שיטות הדיג החופי והדיג הספורטיבי החל מה-1/5 ועד ה-14/6, אולם לאחר שקיימתי שימוע לציבור הדייגים, החלטתי על קיצור התקופה בהודעה שפורסמה ואפשרה בתנאים מסוימים חזרה לפעילות דיג החל מה-1/6 (כך שהשבתה מלאה נערכה 31 ימים בחודש מאי ודיג עם מגבלות במהלך 14 ימים נוספים). בשנת 2018 נקבעה עונת הרבייה במהלך החודשים מאי ויוני (30 ימים אישור כולל ו-30 ימים בחודש מאי של אישור דיג ממשפחת הדקרים). בשנת 2019 נקבעה עונת הרבייה מה-28 לאפריל ועד ל-30 למאי (33 יום) ועוד 29 ימים בחודש יוני של אישור דגים ממשפחת הדקרים. **בשנה זו** נקבעה עונת רבייה למשך 73 ימים. בתוך תקופה זו נתתי היתר מכוח סמכותי לפי תקנה 8א(1), מכוחו נקבעו במהלך תקופה זו 28 ימים בהם הדיג התאפשר באופן חלקי תחת מגבלות (19 לאפריל ועד 16 למאי). כך, היו עוד 45 ימים בהם נקבע כי הדיג יושבת ברובו הגדול (17 למאי ועד 30 ליוני). חשוב להדגיש כי החל משנה זו, בהתאם לקבוע בתקנות (לאחר תום הוראת השעה שנמשכה 3 שנים), נקבע כי עונת הרבייה תמשך 60 ימים רצופים לפחות. ניתן אם כך לראות, כי באופן מדורג מאז תיקון התקנות, נקבעו הגבלות שמשכן קרוב לרף שנקבע בחוק (30 יום + הגבלות נוספות), והשנה מתוך הבנה שציבור הדייגים למד את דרישות החוק החדשות, ומתוך התייחסות לצורך העולה בהגנה מיוחדת על מינים טורפים ממשפחות מסוימות, הוגדרה התקופה למשך 73 ימים בהתאם לפירוט לעיל.

אופן ההחלטה בשנה זו על מועד עונת הרבייה

בבואי לקבוע מדי שנה את העונה שבה ניתן יהיה להגן באופן מיטבי על המינים המתרבים לחופינו, עומד לפניי בראש ובראשונה השיקול האקולוגי/ביולוגי. כלומר, התקופה שבה הסיכוי הגדול ביותר להגן על מרבית המינים החשובים מתוך הטווח שנקבע בתקנות. עם זאת, ההחלטה בנוגע לקביעת התקופה המיטבית לוקחת בחשבון גם שיקולים ציבוריים נוספים ועורכת איזון ראוי עימם, ככל שאלו אינם מבטלים את התכלית המרכזית. מן הטעם הזה, נקבעה עונת הרבייה גם השנה (כשמחברים את כלל התנאים שנקבעו בפרסום ההודעה על התקופה כולה וכן בהיתר שפרסמתי מכוח התקנות אשר מכוחו התאפשר דיג במגבלות בחלק מן התקופה), כך שלבית התקופה היא השבתה כמעט מוחלטת של הדיג בחודשים מאי ויוני (החל מה-17/5 ועד 30/6), ובנוסף לכך גם השבתה חלקית בתקופה שהחלה ב-19/4 וכללה הגבלות שונות על פעילות הדיג. ראוי לציין כי התאריך לתחילת התקופה, ביום 19/4, נקבע בשים לב למועד חג הפסח וכן לחודש הרמדאן. ימי החג נחשבים בעלי משקל גדול מבחינת המסחר בדגים בארץ וחשוב באופן מיוחד לציבור הדייגים המתפרנסים מדיג וכן לדייגי הפנאי שנמצאים בימי חופשה ויכולים ליהנות מימי דיג רצופים.

מדינת ישראל משרד החקלאות ופיתוח הכפר אגף בכיר לדיג וחקלאות מים

משבר הקורונה והחלטה לתקן את הודעתי בעניין משך עונת הרבייה שפורסמה במקור

ההחלטה בנוגע לעונת הרבייה בשנה זו נעשתה בהתאם לשיקולים המנויים לעיל: שיקול אקולוגי המתייחס למועד המתאים ביותר, בעיקר בהתאם לטמפ' מי הים, וכן שיקול "ציבורי" הבוחן גם את צרכי הפרנסה והפנאי של ציבור הדייגים הרחב.

עם זאת, בסמוך לאחר הפרסום של הודעתי מיום ה-15/3 בדבר תקופת הרבייה וכן ההיתר מכוח התקנות, פורסמו תקנות לשעת חירום שקבעו מגבלות שונות על תנועה ופעילות של הציבור.

בפועל החל מתאריך 21/3 נאסרה מכוח תקנות שעת חירום (נגיף הקורונה החדש – הגבלת פעילות), התש"ף-2020, פעילות פנאי בים, מה שמנע (וזאת עד לתאריך 5/5) מציבור של כ-5,500 בעלי רישיונות דיג ספורטיביים, לצאת לפעילות דיג וזאת בתקופה שעדיין לא היו כלל מגבלות מכוח תקנות הדיג. בנוסף לכך, עקב העובדה שנסגרו השווקים הפתוחים בהם נמכרים דגים רבים וצומצמה משמעותית פעילותן של מסעדות, נוצר מצב שעל אף שפעילותם של הדייגים המקצועיים לא נאסרה בתקנות שעת החירום (כמפורט במסמכי ההבהרה שפורסמו על ידי מנכ"ל משרד החקלאות והיועצת המשפטית של המשרד), הרי ששוק הדגים הטריים נפגע בהיקף גדול, והכדאיות של פעילות הדיג החופי הפכה נמוכה כתוצאה מכך והובילה לירידה במאמץ הדיג של שיטות הדיג החופי בהשוואה לתקופות דומות בשנים עברו (פחות ימי דיג ופחות סירות שפעלו בשל הנסיבות המיוחדות).

מתוך נתוני הסקר הרציף שנמלים ובשווקי הדגים שנערך על ידי חברת נחשון עבודות ימיות עבור אגף הדיג, עולה תמונה של ירידה במכירות הדגים בהשוואה לשנים קודמות בהיקף של 50% ואף יותר, דבר שהוביל לפגיעה בהכנסה ולצמצום היקף הפעילות של בעלי סירות דיג חופי, אשר לא מצאו עילה וכדאיות לצאת לפעילות דיג, כפי שעלה משיחות רבות שקיימתי וכן שקיימו הסוקרים והפקחים מטעמי עם נציגי דייגים הפועלים בכלל נמלי ומעגנות הדיג. בנוסף לירידה בפעילות הדיג המקצועי, נרשמה הפסקה מוחלטת בפעילות הדיג הספורטיבי (כאמור, כ-5,500 בעלי רישיונות דיג פעילים, וזאת באמצעות כ-350 כלי שיט בעלי רישיון ספורטיבי, קיאקים וסירות נוספות בהתאם לתנאי הרישיון), מה שהוביל להפחתה נוספת של מאמץ הדיג בים התיכון מאמצע מרץ ועד תחילת חודש מאי (עם דגש להגנה על מינים טורפים רגישים המהווים מיני יעד בפעילות הדיג הספורטיבי).

הלכה למעשה, בעקבות משבר הקורונה, נוצר מצב ייחודי שבו מאמץ הדיג ומכוחו פגיעה אפשרית בדגים שמתרבים בתקופה שבין אמצע חודש מרץ ועד 19 לאפריל, היה נמוך במידה ניכרת בהשוואה לשנים קודמות. מתוך בחינת משך התקופה והאפשרות להגנה משופרת על הדגים המתרבים, תקופה זו, היוותה הלכה למעשה הרחבה של ימים רבים מעבר ל-73 הימים שקבעתי בפרסום עונת הרבייה לשנה זו (46 ימים, בין ה-21/3-5/5, מרביתם לפני תחילת תקופת הרבייה שהוגדרה וחלקם חופפים לתקופה, בהם המאמץ היה נמוך באופן משמעותי בהשוואה לתקופה המקבילה בשנים קודמות).

בנוסף, לאורך התקופה כולה (כולל בזמן הסגר), ובכדי לבחון באופן רציף את השפעת משבר הקורונה על פעילות הדיג, המשיך אגף הדיג בביצוע סקרים (ע"י קבלן חיצוני) ופעילות פיקוח ואכיפה רציפות על ידי פקחים מטעם רשות הטבע והגנים. מסיכום הנתונים שנאספו, עולה תמונה המצביעה על ירידה בכמות כלי השיט שפעלו בתקופות המוזכרות לעיל.

מדינת ישראל

משרד החקלאות ופיתוח הכפר

אגף בכיר לדיג וחקלאות מים

להלן סיכום פעילות הדיג החופי (סירות דיג מקצועיות) בתקופה שמ-15/3/20 ועד סוף חודש אפריל כפי שנאספו ע"י הסוקרים מטעם חברת "נחשון עבודות ימיות" עבור אגף הדיג:

נמל / מעגן בית	מספר כלים מורשים	מספר סירות פעילות	אחוז פעילות
אשקלון	23	6	26
אשדוד	33	10	30
ת"א	81	25	30
חדרה	11	7	64
ג'יסר א-זרקא	18	8	44
פרדיס	23	17	74
חיפה	82	40	49
עכו	43	29	69
נהריה	4	2	50
סה"כ	318	144	45

לסיכום, מניתוח הנתונים אודות התקופה שבין 21/3 ועד ליום 5/5 (סה"כ 46 ימים, כאשר 17 מתוכם חופפים את ימי עונת הרבייה, כפי שנקבעה על ידי ביום 15/3/2020) עולה התמונה הבאה:

- הימנעות מוחלטת מפעילות דיג של כ-5,500 דייגים בעלי רישיונות דיג אישיים ספורטיביים, המבצעים בשגרה את פעילות הדיג הספורטיבי באמצעות כ-350 כלי שיט בעלי רישיון ספורטיבי לספינה וכן באמצעות קיאקים וסירות קטנות שאינם מחויבים ברישיון בהתאם למספר החכות שבהם.
- ירידה במכירות של שלל הדיג המקצועי בהיקף של 50% אחוז בשל סגירת השווקים והפסקת פעילות המסעדות (על סמך שיחות ובדיקות של סוקרים), מה שהוביל לירידה בהיקף הפעילות של בעלי סירות דיג חופשי עקב הפחתת כדאיות ביציאה לפעילות דיג (ימי דיג ומשך כל יציאה לים).
- הפחתה משמעותית בהיקף פעילות סירות הדיג החופי – רק 45% מכלי השיט המורשים אכן יצאו לים.

חשיבות ההגנה על הדגים בחודש אפריל

בפנייה אלי מטעם החברה להגנת הטבע (בחודש פברואר וגם במרץ ערב פרסום עונת הרבייה), הוצג בפני מידע לשם חיזוק החשיבות של השבתת הדיג כבר החל מראשית חודש אפריל. המידע התייחס למספר מיני דגים מקומיים פגיעים במיוחד ותקופות הרבייה שלהם, ולעובדה שמזרח הים התיכון נמצא בין האזורים הבולטים מבחינת התחממות מי הים (עקב ההתחממות הגלובלית), מה שאמור להשתקף בהקדמת עונת הרבייה של מינים רבים (לחלקם יש כבר עדויות מחקריות לתופעה זו). מן הטעם הזה, ציינו בפנייתם ובנתונים שהציגו, את החשיבות בהשבתת הדיג החל מראשית חודש אפריל, וזאת בעדיפות על פני השבתת הדיג בסוף חודש יוני. כמפורט לעיל, עמדה זו נלקחה בחשבון על ידי כשהודעתי על עונת הרבייה, והיא נשקלה ביחד עם שיקולים נוספים. בנוסף, נוכח תקופת החירום, ועל אף שתקופת הרבייה נקבעה החל מאמצע חודש אפריל, הלכה למעשה סופקה השנה הגנה גם טרם עונת הרבייה, ובכל חודש אפריל, על הדגה.

מדינת ישראל

משרד החקלאות ופיתוח הכפר

אגף בכיר לדיג וחקלאות מים

מתוך בחינת המידע הזמין בפני, איני מוצא נכון להיום הבדל או עדיפות להגנה על הדגים בחודש אפריל לעומת הצורך בהגנה על דגים במהלך חודש יוני (והדבר כאמור הביא לקביעתי בדבר משך עונת הרבייה, כפי שהודעתי עליה ב-15.3). נוכח המצב הייחודי שנוצר בשנה זו, בדבר הפחתת מאמץ הדיג, כפי שפורט לעיל, עמדתי היא כי הגנה על הדגים בחודשים אפריל או יוני דומה ומשיגה תוצאה דומה, ולפיכך חודשים אלו יכולים להיות תחליפיים מבחינת החשיבות שבהגבלות הדיג בתוך תקופת הרבייה (ובהינתן הצורך לאזן בין ההגבלות שנועדו להגן על הדגה לבין הצורך שלא למנוע כליל פעילות דיג לאורך כל האביב).

לסיכום

לאחר בחינה של הפחתת מאמץ הדיג בעיקר בתקופה שבין 21/3 ועד 19/4 (ואף מעבר לכך, בתוך מועד תקופת הרבייה שהוגדרה על ידי, בשל מצב השוק ואיסור הדיג הספורטיבי – עד 5/5), ומתוך ראיית השיקול הרחב של הגנה על הדגים המתרבים בעונת האביב ואת ההשפעה של התקופה המיוחדת שהתרגשה עלינו בשנה זו והשפעתה על ציבור הדייגים שמוצאים בדגים את פרנסתם, וכן את האמצעי להבאת דגים טריים לציבור הרחב כחלק מהתרבות הקולינרית במדינות הים התיכון, אני מודיע על שינוי הודעתי מיום 15.3.2020 בעניין תקופת הרבייה. החלטתי היא כי התקופה שנקבעה תקוצר כך שמשכה יהיה 60 ימים. המשמעות המעשית היא שעונת הרבייה בהתאם לקבוע בתקנות הדיג תמשך עד ליום 17/6 (כולל) ולא עד ה-30/6.

ניר פרוימן
מנהל אגף הדיג וחקלאות מים
פקיד הדיג הראשי